

SKLEP, KI GA JE SPREJELO PREDSEDSTVO

C.6

Seja predsedstva št. 713
Datum 21. 3. 2023
Zadeva Sodelovanje EESO pri registru za preglednost – pravne in praktične posledice

1. Ozadje

Evropski parlament je v zadnjih nekaj letih v okviru postopka razrešnice že večkrat vprašal EESO, kdaj se namerava pridružiti registru EU za preglednost. V poročilu o razrešnici glede izvrševanja splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2019 je EESO pozval „*naj se pridruži registru Unije za preglednost na podlagi sporazuma o ravni storitve, da bi povečali preglednost srečanj z lobisti*“.¹ V poročilu za proračunsko leto 2020 pa je v točki 53 navedel, da EESO spodbuja, „*naj sodeluje v registru, da bi povečal preglednost svojih stikov z zunanjimi zastopniki interesov*“.² Odbor Evropskega parlamenta za proračunski nadzor je med glasovanjem o razrešnici EESO za leto 2021, ki je potekalo 28. februarja 2023, EESO *izrecno pozval, naj dodatno preuči svoje sodelovanje pri medinstitucionalnem registru za preglednost v okviru postopka ocene, ki ga je leta 2022 začel v ta namen.*

Predsedstvo EESO je 25. oktobra 2022 načeloma sprejelo sklep o sodelovanju EESO pri registru EU za preglednost, vzpostavljenim z Medinstitucionalnim sporazumom z dne 20. maja 2021 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo,³ z naslednjima ukrepoma:

- spletna objava sestankov članov, ki so nosilci funkcije, z zastopniki interesov, ter
- uvedba prostovoljne „zakonodajne sledi“.

Ob tej priložnosti je sekretariat zadolžilo za analizo pravnih in praktičnih posledic sprejetih ukrepov. Ko bo analiza pripravljena, bo predsedstvo sprejelo končno odločitev o tem vprašanju.

1 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0169_SL.html

2 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0079_SL.html

3 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32021Q0611%2801%29>

Namen tega obvestila, ki upošteva pripombe pravne službe EESO, je predsedstvu podati dodatne smernice, v katerih so pojasnjene konkretne posledice sodelovanja EESO pri registru za preglednost.

Poudariti je treba, da obvestilo temelji na naslednjih treh krovnih načelih:

- ukrepi, ki se predlagajo za EESO, so – s potrebnimi prilagoditvami – v skladu z že sprejetimi ukrepi v Evropskem parlamentu in Evropski komisiji;⁴
- sodelovanje EESO pri registru za preglednost ne pomeni in ne zahteva registracije članov EESO. Predlagani ukrepi bodo vplivali na omejeno število članov (na člane, ki so nosilci funkcije, in izključno na prostovoljni osnovi na poročevalce, vendar se v nobenem primeru ne zahteva njihova registracija);
- informacije, ki naj bi bile razkrite v okviru sodelovanja EESO pri registru za preglednost, so že na voljo in so dostopne. Pridobijo in uredijo se lahko z avtomatiziranimi sistemi poročanja.

2. Predlagani ukrepi

V skladu s členom 2(h) Medinstitucionalnega sporazuma „*pogojenost pomeni načelo, po katerem je vpis v register pogoj, da lahko zastopniki interesov izvajajo določene zajete dejavnosti*“. To velja na primer takrat, kadar je vpis zastopnikov interesov v register pogoj za to, da se člani EESO, ki so nosilci funkcije, lahko sestajajo z njimi. Če te obveznosti ni, ta ukrep velja za „*ukrep glede preglednosti*“. Dejansko so „*pogojenost in dopolnilni ukrepi glede preglednosti*“ v členu 5(2) sporazuma opredeljeni kot ukrepi za „*spodbujanje registracije in krepitev skupnega okvira, vzpostavljenega s tem sporazumom*“. Z drugimi besedami, tudi ukrepi glede preglednosti morajo biti povezani z registrom EU za preglednost. Glede na to razlikovanje je treba vse ukrepe, predlagane v tem obvestilu in osnutku sklepa, obravnavati kot ukrepe glede preglednosti, ter jih objaviti na spletni strani registra EU za preglednost.

To obvestilo obravnava le ukrepe iz sklepa, ki ga je predsedstvo sprejelo 25. oktobra. To seveda ne pomeni, da Odbor ne more sprejeti tudi drugih ukrepov glede pogojenosti in preglednosti, kadar in če se to zdi primerno: na primer po sedanjem razmisleku v Evropskem parlamentu o poostitvi zahtev glede preglednosti na medinstitucionalni ravni.

V tem obvestilu se predlaga, da se vsi ukrepi uredijo z istim sklepom EESO. V prilogi 1 k temu obvestilu je osnutek sklepa, v prilogi 2 pa možen vzorec za prostovoljno „zakonodajno sled“.

⁴ Politični organi Odbora regij so leta 2022 preučili morebitno sodelovanje pri registru za preglednost, vendar doslej še niso sprejeli uradne odločitve o polni ali delni vključitvi. Praktični vodnik OR o interakciji uslužbencev z zunanjimi subjekti se ne nanaša na register za preglednost.

2.1 Spletna objava sestankov članov, ki so nosilci funkcije, z zastopniki interesov

2.1.1 Splošne opombe

Prvi ukrep sta bila vabilo članom Odbora, ki so nosilci funkcije (tj. predsednik in podpredsedniki EESO, predsedniki skupin ter predsedniki strokovnih skupin in komisije CCMI), da se pri upravljanju uradnih dolžnosti srečujejo samo s tistimi zastopniki interesov, ki so registrirani v registru za preglednost, ter obveznost, da EESO na spletu objavi seznam sestankov članov, ki so nosilci funkcije, z zastopniki interesov.

Predlagani sklep članov Odbora, ki so nosilci funkcije, ne bi zavezoval k srečanjem izključno z zastopniki interesov, registriranimi v registru. Podobno velja v Evropskem parlamentu, saj je v njegovem poslovniku v členu 11(2) navedeno, da bi se morali „poslanci [...] sistematično omejiti na sestanke samo s tistimi zastopniki interesov, ki so registrirani v registru za preglednost, vzpostavljenem s Sporazumom med Evropskim parlamentom in Evropsko komisijo“. Kakor je bilo potrjeno z neformalnimi stiki s sekretariatom Parlamenta, to pomeni, da poslanci Evropskega parlamenta niso pravno zavezani k sestankom samo z registriranimi zastopniki interesov.

Nasprotno pa bi bila za člane Odbora, ki so nosilci funkcije, v skladu s oktobrskim sklepom predsedstva spletna objava seznamov teh sestankov obvezna.

2.1.2 Predlagana metodologija

Na podlagi podobnega ukrepa, ki velja za poslance Evropskega parlamenta in evropske komisarje, se predlaga razkritje naslednjih informacij:

- (a) datum sestanka,
- (b) organizacija ali samozaposlena oseba, s katero je potekal sestanek,
- (c) tema sestanka in
- (d) kraj sestanka.

Predlaga se, da se v skladu s prakso, ki se uporablja za poslance Evropskega parlamenta in evropske komisarje, seznam sestankov objavi v enem mesecu od datuma sestanka na spletni strani člana EESO, ki je nosilec funkcije.

2.1.3 Pravni okvir in okvir za varstvo podatkov

Za uvedbo te možnosti bi moral EESO sprejeti poseben sklep, ki bi določal „ukrep z enakovrednim učinkom“, kot ga imajo ukrepi, ki so jih sprejele vse druge institucije podpisnice, in sicer Evropski parlament, Evropska komisija in Svet Evropske unije.

Če EESO sprejme sklep o obveznem razkritju informacij o srečanjih članov EESO, ki so nosilci funkcije, z zastopniki interesov z objavo na internetu, bi bila pravna podlaga za obdelavo osebnih podatkov člen 5(1)(a) [Uredbe \(EU\) 2018/1725](#) (uredbe o varstvu podatkov): „*obdelava je potrebna za opravljanje naloge v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene instituciji ali organu Unije*“.

V tem primeru bi morale biti osebe, na katere se objava nanaša, in sicer člani EESO, ki so nosilci funkcije, in samozaposleni zastopniki interesov, o tem predhodno obveščene (na primer z izjavo o varstvu osebnih podatkov) in bi lahko v skladu s členom 23 uredbe o varstvu podatkov uveljavljale pravico do ugovora na podlagi razlogov, povezanih z njihovim posebnim položajem. V primeru uveljavljanja pravice do ugovora EESO ne sme več obdelovati osebnih podatkov (tj. informacij ne sme objaviti), razen če dokaže nujne legitimne razloge za obdelavo, ki prevladajo nad interesi, pravicami in svoboščinami posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, ali za uveljavljanje, izvajanje ali obrambo pravnih zahtevkov.

Predlaga se, da se sklep EESO pripravi v skladu s členom 11(2) in (3) Poslovnika Evropskega parlamenta ter sklepom Komisije z dne 25. novembra 2014 o objavi informacij o sestankih članov Komisije z organizacijami ali samozaposlenimi osebami.

2.2 Uvedba prostovoljne „zakonodajne sledi“

2.2.1 Splošne opombe in predlagana metodologija

Drugi ukrep, ki ga je predsedstvo EESO načeloma sprejelo na oktobrski seji, je zahteva, da poročevalci svojim mnenjem priložijo prostovoljno „zakonodajno sled“ s seznamom zastopnikov interesov (organizacij ali samozaposlenih posameznikov), od katerih so prejeli prispevke. Ta ukrep bi bil lahko podoben ukrepu, ki velja v Evropskem parlamentu⁵ in v skladu s katerim se poslanci, ki pripravljajo poročila ali mnenja, lahko odločijo, da svojim zakonodajnim in nezakonodajnim poročilom priložijo „zakonodajno sled“, ki kaže na obseg zunanjega strokovnega znanja in mnenj, ki jih je prejel poročevalec. V zvezi s pojmom „zastopniki interesov“ tudi v tem primeru veljajo opombe iz točke 2.1.1.

Po vzoru prakse, ki se uporablja v Evropskem parlamentu, bi lahko „zakonodajno sled“ priložili mnenju po njegovem sprejetju v strokovni skupini, da bi bilo tako ob predložitvi dokumenta v končno sprejetje na plenarnem zasedanju EESO razvidno, s kom se je poročevalec posvetoval.

2.2.2 Pravni okvir in okvir za varstvo podatkov

Podobno kot pri prvem ukrepu bo moral EESO tudi v tem primeru sprejeti poseben sklep, ki bo služil kot pravna podlaga in v katerem bo opredeljen zahtevani ukrep (glej prilogo 1, člen 3 predlaganega sklepa).

Če bi sklep EESO določal, da se lahko k mnenju prostovoljno priloži neobvezen in neizčrpen seznam organizacij in posameznikov, od katerih je poročevalec med pripravo mnenja prejel prispevke, kot trenutno velja v Evropskem parlamentu, bi bila pravna podlaga za obdelavo osebnih podatkov člen 5(1)(d) uredbe EU o varstvu podatkov: „posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, je privolil v obdelavo njegovih osebnih podatkov v enega ali več določenih namenov“.

⁵ [Sklep predsedstva](#) Evropskega parlamenta z dne 4. julija 2016.

Opozoriti je treba, da se ta uredba uporablja za objavo imen posameznikov, medtem ko za objavo imena organizacije ne velja. Osebe, od katerih je poročevalec prejel prispevek, bi morale biti torej predhodno obveščene (na primer z izjavo o varstvu osebnih podatkov) in bi lahko privolile⁶ v objavo svojega imena, na primer z izpolnitvijo spletnega obrazca ali podpisom obrazca v papirni obliki. EESO bi moral v skladu s členom 7(1) uredbe o varstvu podatkov hraniti dokumente, ki dokazujejo, da so zadevne osebe privolile v obdelavo svojih podatkov. Če oseba ne soglaša z objavo svojega imena, se njeno ime ne sme objaviti, lahko pa se objavi ime organizacije.

Pri tem se predlaga zgledovanje po sklepu predsedstva Evropskega parlamenta z dne 4. julija 2016. V skladu s tem bi bila priprava tega seznama povsem prostovoljna in v izključni pristojnosti poročevalca. Seznam je lahko neizčrpen in tajništva strokovnih skupin ne bi preverjala vnosov v seznam, ki ga predloži poročevalec.

3. Zaključek in nadaljnji ukrepi

Tudi evropski varuh človekovih pravic poudarja: „Čeprav je regulativni vpliv EU v svetovnem merilu zdaj širše prepoznan, so zaradi tega vprašanja preglednosti in etike pri lobiranju še pomembnejša z vidika varovanja javnega interesa. Če EU na tem področju postavlja visoke standarde, lahko [...] postavi vsestranski standard za preglednost in etiko pri lobiranju.“⁷

Posvetovanje z EESO, ki je sestavni del rednega zakonodajnega postopka EU, upravičuje sodelovanje Odbora v prizadevanjih, ki že potekajo na ravni Evropskega parlamenta, Komisije in Sveta za čim večjo preglednost postopka odločanja EU.

Opisani ukrepi glede preglednosti se lahko obravnavajo v duhu Medinstitucionalnega sporazuma. Tako lahko okrepijo podobo EESO kot institucije, ki je zavezana etičnim načelom integritete, preglednosti, prizadevnosti, poštenosti in odgovornosti, kot je določeno v členu 1 njegovega Kodeksa ravnanja.

V naslednjem koraku bo EESO obvestil upravni odbor registra za preglednost o teh ukrepih glede preglednosti. Če bo upravni odbor menil, da so ukrepi, ki jih je sprejel EESO, skladni s cilji Medinstitucionalnega sporazuma, se lahko odloči, da jih v skladu s členom 11 tega sporazuma objavi na spletišču registra.

*

* *

⁶ V skladu s členom 3(15) uredbe o varstvu podatkov privolitev posameznika pomeni „vsako prostovoljno, konkretno, informirano in nedvoumno ravnanje v obliki izjave ali jasnega pritrdilnega dejanja, iz katerega je mogoče sklepati na želje posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, s katerim izrazi strinjanje z obdelavo osebnih podatkov, ki se nanašajo nanj“.

⁷ Strategija evropskega varuha človekovih pravic do leta 2024 – Trajnejši vpliv (<https://www.ombudsman.europa.eu/sl/strategy/our-strategy/sl>).

PRILOGA 1 – sklep EESO

SKLEP

z dne 21. marca 2023

o ukrepih glede preglednosti v skladu z Medinstitucionalnim sporazumom z dne 20. maja 2021 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o obveznem registru za preglednost

PRESEDSTVO EVROPSKEGA EKONOMSKO-SOCIALNEGA ODBORA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU),

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti člena 300(1) in (4) PDEU,

ob upoštevanju Poslovnika Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO), zlasti člena 98,

ob upoštevanju Kodeksa ravnanja članov EESO, zlasti člena 1(2), (3) in (4),

ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma z dne 20. maja 2021 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o obveznem registru za preglednost, zlasti uvodne izjave 9 –

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu s členom 11(1) in (2) PEU institucije „dajejo državljanom in predstavnikiškim združenjem na ustrezen način možnost izražanja in javne izmenjave mnenj glede vseh področij delovanja Unije“ ter „vzdržujejo odprt, pregleden in reden dialog s predstavnikiškimi združenji in civilno družbo“.
- (2) Državljeni imajo pravico dostopa do dokumentov institucij, kakor je to določeno v Uredbi (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta.⁸ Ta sklep se ne nanaša na dostop do dokumentov niti na uporabo Uredbe (ES) št. 1049/2001.
- (3) Evropski ekonomsko-socialni odbor kolikor je mogoče odprto skrbi za preglednost svojih odločitev.
- (4) Odbor ima v okviru evropskih institucij posvetovalno vlogo, ki omogoča evropski civilni družbi, da sodeluje v postopku odločanja Evropske unije. Izkušnje in iskanje skupnih točk, ki so rezultat njegovih razprav in pogajanj, izboljšujejo kakovost in verodostojnost političnega odločanja Evropske unije, saj je evropskim državljanom s tem bolj razumljivo in sprejemljivo, večja pa je tudi preglednost, ki je ključna za demokracijo.

⁸ Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL L 145, 31.5.2001, str. 43).

- (5) Kot forum za dialog in pripravo mnenj Odbor prispeva k bolj demokratični izgradnji Evropske unije.
- (6) Predsedstvo EESO je 25. oktobra 2022 načeloma sprejelo sklep o sodelovanju Odbora pri registru EU za preglednost.
- (7) Predsedstvo je odločalo o pristopu ob upoštevanju, da sodelovanje v registru EU za preglednost ni obvezno za posvetovalne organe EU.
- (8) Predsedstvo se je omejilo na naslednje ukrepe: vabilo, da se člani Odbora, ki so nosilci funkcije (tj. predsednik in podpredsedniki EESO, predsedniki skupin ter predsedniki strokovnih skupin in komisije CCMI), pri upravljanju uradnih dolžnosti sestajajo samo s tistimi zastopniki interesov, ki so registrirani v registru za preglednost; obveznost spletne objave seznama sestankov med člani, ki so nosilci funkcije, in zastopniki interesov, ter prostovoljna vključitev „zakonodajne sledi“ v mnenja in poročila EESO.
- (9) Predsedstvo želi s sprejetjem teh ukrepov postaviti temelje za boljšo politiko preglednosti EESO.
- (10) Poleg tega člani Odbora, ki so nosilci funkcije, med srečanja z zastopniki interesov, ki niso registrirani, seznanjajo z registrom za preglednost in pojasnijo prednosti sodelovanja pri njem, da bi se povečala preglednost na ravni EU, zastopnikom interesov pa dale dodatne možnosti, da svoja stališča predstavijo institucijam EU,

SPREJELO NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Odbor prostovoljno sodeluje pri registru za preglednost, vzpostavljenim z Medinstitucionalnim sporazumom z dne 20. maja 2021 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo.
2. Odbor pri registru sodeluje z ukrepi, opisanimi v členih 3 in 4.

Člen 2

V tem sklepu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (a) „član Odbora, ki je nosilec funkcije“ pomeni predsednika, podpredsednike, predsednike skupin ter predsednike strokovnih skupin in komisije CCMI;
- (b) „sestane“ pomeni dvostransko srečanje, organizirano na pobudo zastopnika interesov ali člana Odbora, ki je nosilec funkcije, za razpravo o vprašanju v zvezi z oblikovanjem in izvajanjem politik v Uniji;

- (c) „zastopnik interesov“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo ali formalno ali neformalno skupino, združenje ali mrežo, ki se ukvarja z zajetimi dejavnostmi.

Člen 3

1. Člani Odbora, ki so nosilci funkcije, kakor so opredeljeni v členu 2(a), so vabljeni, da se sistematično sestajajo samo s tistimi zastopniki interesov, ki so registrirani v registru za preglednost.
2. Člani Odbora, ki so nosilci funkcije, objavijo informacije o vseh sestankih z zastopniki interesov glede vprašanj v zvezi z oblikovanjem in izvajanjem politik v Uniji. Sekretariat poskrbi za potrebno infrastrukturo na spletišču Odbora.
3. Informacije, ki se objavijo, vključujejo datum in lokacijo sestanka, ime člana Odbora, ki je nosilec funkcije, ime zastopnika interesov in temo sestanka.

Člen 4

Uvede se vzorec za prostovoljno „zakonodajno sled“, ki vsebuje neizčrpan seznam organizacij in posameznikov, od katerih je poročevalec prejel prispevek pri pripravi poročila ali mnenja. Priprava zakonodajne sledi je povsem prostovoljna in v izključni pristojnosti poročevalca ter se priloži mnenju ali poročilu.

Člen 5

Ta sklep ne zajema dejavnosti socialnih partnerjev kot udeležencev socialnega dialoga v skladu s členom 152 PDEU, niti dejavnosti, ki so zunaj področja uporabe registra EU za preglednost.⁹

Člen 6

1. Informacije iz člena 3(3) se objavijo v standardizirani obliki na spletnih straneh članov Odbora v enem mesecu po sestanku.
2. Informacij ni treba objaviti, če bi takšna objava lahko ogrozila varstvo katerega od interesov iz člena 4(1), (2) in (3) Uredbe (ES) št. 1049/2001, zlasti življenje, integriteto ali zasebnost posameznika, finančno, denarno ali gospodarsko politiko Unije, stabilnost trga ali občutljive poslovne informacije, nemoten potek sodnih postopkov ali inšpekcij, preiskav, revizij in drugih upravnih postopkov ali varstvo drugih pomembnih javnih interesov, priznanih na ravni Unije.
3. Zastopniki interesov se obvestijo o objavi informacij iz člena 3(3).
4. Imena posameznikov (ki delujejo v imenu zastopnikov interesov) ali članov Odbora, ki se udeležijo sestankov, se ne objavijo, razen če so nedvoumno dali svojo privolitvev.

⁹ Glej člen 4(2) Medinstitucionalnega sporazuma z dne 20. maja 2021 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o obveznem registru za preglednost.

Člen 7

1. Ta sklep začne veljati 1. junija.
2. Za izvajanje tega sklepa je odgovoren generalni sekretar.

*

* *

PRILOGA 2 – Prostovoljna „zakonodajna sled“ (vzorec)

Priloga k mnenju/poročilu
SEZNAM ZASTOPNIKOV INTERESOV,
OD KATERIH JE POROČEVALEC PREJEL PRISPEVEK

Priprava tega seznama je povsem prostovoljna in je v izključni pristojnosti poročevalca. Poročevalec je pri pripravi [mnenja/poročila] prejel prispevek od naslednjih zastopnikov interesov (organizacij in/ali samozaposlenih posameznikov):

<i>Organizacija in/ali samozaposleni posamezniki</i>

Pojasnilo glede uporabe te priloge

- 1. Priprava te priloge je prostovoljna.*
- 2. Za izpolnitev obrazca iz te priloge je pristojen izključno poročevalec. Seznam je lahko neizčrpen. Tajništvo ne bo preverjalo vnosov v seznam, ki ga je predložil poročevalec.*
- 3. Imena posameznikov, ki delujejo v imenu organizacij ali samozaposlenih oseb, se vnesejo v obrazec iz te priloge samo, če s tem nedvomno soglašajo. Z vključitvijo imen posameznikov v obrazec iz priloge poročevalec potrjuje, da so bili navedeni posamezniki ustrezno obveščeni o razkritju svojega imena javnosti in se s tem strinjajo.*
- 4. Obrazec iz priloge bo priložen objavljenemu dokumentu le, če ga poročevalec izpolni in predloži v določenem roku.*
- 5. Tajništvo obvesti poročevalca o roku za predložitev obrazca iz priloge, ki je takrat, ko se osnutek poročila ali mnenje strokovne skupine predloži v prevod.*
- 6. Tajništvo obvesti poročevalca o prostovoljni naravi in uporabi te priloge in mu pošlje ustrezen obrazec.*
- 7. Vsebina seznama se ne prevede.*